

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1902. MÁRCZIUS HÓ 9.

II. ÉVFOLYAM 5. SZÁM. ==

== MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ==

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNASZOMBOR NAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

Kérjük azokat a t. vidéki előfizetőket, a kik az előfizetéssel hátralekban vannak szíveskedjenek az előfizetési díjat beküldeni, mert ellenesetben postai megbízást leszünk kénytelenek küldeni, a mi több költséggel jár.

az „ALFÖLD“ kiadóhivatala
Józseffőherceg-ut 22.

SZOBROT KOSSUTHNAK!

Arad, márczius 9.

Kossuth Lajos nagy hazánkfia emlékiratainak előszavát így kezdi:

„Kifejezhetlen érzelem — vihar dulta lelke-
met, midőn a világsi fegyverletével honta-
laná tett.

Nincsen szó, mely arról fogalmat alkothatna.

Leborultam hazám földjére, mielőtt határán
átlépnék: — zokogva nyomtam reá a fiui sze-
retet búcsucsókját; egy csipetnyi port vettem
belőle magamhoz; még egy lépés, — és — ugy
valék, mint a tört hajó roncsa, melyet a szélvész
kidob a homokra egy sivatagon.“

A VIII-ik oldal első bekezdésü részében
pedig ez olvasható:

„Nemzetem nem ha lhat meg a szenvedések
alatt, melyek reá mérettek. A magyar kérdésnek
történelmi alapja is van, jogi alapja is van, föld-
leirati, népességi, politikai, számtani alapja is
van; s e kérdés Európa szabadságának, Európa
hatalmi sulyegyenének érdekeivel kapcsolatos.
Ily kérdések belekiáltanak a világtörténelem
logikájába. E kiáltást ideig óráig az erőszak el-
fojthatja. De a kérdést ki nem törülheti az ese-
mények számiakönyvből, hová azt a történelem
beirta. — E kérdés helyet fog magának köve-
telní Európa függő kérdései közt mindaddig,

míg vagy jog és igazság szerint meg nem olda-
tik, vagy a nemzet róla maga le nem mond.“

— Egész bátran el lehet mondani, hogy ha
a jelen országos állapotok még sokáig így ma-
radnak, a mint vannak — vagyis, ha a ma-
gyar társadalom továbbra is oly tétlenül néz
mindent, akkor nem messze van az az idő, a
mikor Európa hatalmi sulyegyenében a magyar
fajnak — *egy grammnyi sulya sem lesz.*

És ha ez megtörténik, akkor is csak a
magyarság az oka, mert maga mond le min-
den jogáról, a mint azt nagy hazánkfia mondta.

Hiszen a félvilágot meghódító régi magyar
fajnak még az árnyéka sincs meg. Annyira
asszimilálódott, elesenevészedett, hogy csak a
közel-jövő kérdése az, hogy teljesen elnémit-
sák azt a nagyon kicsinyke *fűzfásipot*, mellyel
a *magyarság* Európa koncertjébe bele játszha-
tott, ha egyáltalán hangot adhatott a kis fűz-
fásip? . . .

Mi, kik magyar társadalomnak valljuk ma-
gunkat bárhogyan is nagyképüsködünk a ma-
gyar nemzeti sovinizmussal, a melyet nap nap
után kegyetlenül arczulesapunk azzal az óriási
paradoxonnal; hogy megtagadjuk önmagunkat
a mikor a nemzet óriásának Kossuth Lajosnak,
már félszázad óta elmulasztunk szobrot emelni
a székesfővárosban.

És még azt mondjuk, hogy szabadok va-
gyunk!! — Dehogy! a legsötétebben megbé-
lyegző, kicsinyes gyávaság, önmegtagadás
járma, rablánc alatt nyögünk. Társadalmunk
és nemzeti aspirációnk nagyjai és vezetői pe-
dig csak a husos fazék mellett tudnak ólál-
kodni, és egymásra agyarkodni: — hogy az

egyiknek valahogyan több ne jusson, mint a másiknak.

Szomoru igazságok ezek, mit elvitatni, letagadni nem lehet.

Hiszen a kinek tehetsége volna önzetlenül küzdeni a nemzeti ideálokért, annak idő előtt nyakát törik, lehetetlenné teszik, azok a *hamis nagyistenek és paralitikus szellemóriások*, kiknek csak a saját zsebükre van gondjuk, és arra, hogy holmi kapaszkodó kicsinyke nagyságokkal, egy kis protekcióért és egy egy kis aprópénzért a világra szóló sajtó szárnyain az egekig emeltessék magukat.

Igen! nyíltan ki merem mondani, hogy ilyen a mai társadalom — *a sárban van!* . . . És egy újabb, mindeneket felforgató vulkanikus erőre, korra van szükség, hogy ez mind megváltozhassék. Hogy az önző én helyébe a magyar faj összessége milliói együtt küzdjenek, a nemzeti ideálokért; nempedig, hogy egyesek, a köz terhén élőködve parasiták módjára, — még hatalmi polera is jussanak.

Igen! egy újabb korra van szükség, melyben a nemzeti aspirációk nagyra, magasra törő *szelleme* átgyurja, felvilágosítsa ezt a szerencsétlen csenevész érzéketlen társadalmat, mely a keserves, nyomorult kenyérharcban nem veszi észre, hogy mint törpül el, mint süllyed a szolgálaiasság gyáva önmegtagadás, kegyetlen járma alá.

Már néhány évtizede annak, hogy nemzetünk óriásának Kossuth Lajosnak szobrot akar emelni a magyar nemzet. És erre a célra, kamatostul már közel egy millió korona készpénz van, és Kossuth szobor még sincs . . .

Hát ez aztán olyan arcátlan merénylet, a magyar nemzeti jog, történelem, és igazság ellen: hogy az szavakban ki nem fejezhető. Az pedig már hallatlanul megbotránkozató *önkényűség!* Hogy a magyar nemzet adományát, a krajeárokból összegyűjtött milliót más célra akarják elkölteni, nem pedig arra, a mire azt a nemzet szánta.

És az pedig óriási szégyen, hogy Magyarország szívében, a hol nemzeti életünk szerves ereje lüktet a székes fővárosban, nem tiltakoznak, nem láznak fel az ilyen önkényűség ellen.

Ime, most is bebizonyosodott, hogy a nemzeti igaz sovinizmus csakis a számba nem vett *köznép*-nél nyilvánul meg olykor-olykor. Ilyen ritka eset történt meg a napokban Aradon.

Az aradi *Kossuth-asztaltársaság* ez a kis csoport, tiltakozni mer az ellen, hogy a magyar nemzet pénzén ne *mauzoleumot*, hanem Kossuth-szobrot emeljen a székesfőváros. Sokan hangoztatják vajjon lesz-e elég ereje e kis társaságnak, kitartva küzdeni a szent kötelességért, melyet már majdnem az egész nemzet elfelejtett. És az én meggyőződésem az, hogy igenis lesz kitartó ereje az aradi Kossuth-asztaltársaságnak elérni azt a mit célul kitűzött, mert a világtörténelem is azt bizonyítja, hogy a szent, igaz ügyek mindig utat tudtak törni maguknak mindeneken keresztül, bár ha vér és ember-áldozatok árán is.

Tehát fel a szent kötelesség teljesítésére — és a legrövidebb idő alatt szobrot kell emelni Kossuth Lajosnak — a székesfővárosban, nem pedig mauzoleumot.

Hogyha egy számottevő nemzet akar valamit, azt ki is tudja vinni. Ha csak nem akar így gyáván tovább élni a dicsőséges múlt gyalázatára — és a bizonytalan, elpusztulást hozó *jövő szégyenére.*

HONISCH L. ISTVÁN.

EGY JUBILÁLÓ UJSÁGIRÓ.

Irtta: RUSTICUS.

Az 1877 ik év márciusának elején egy idegen aiak mutatkozott az akkor még aszfaltalan korzón. Nyulánk fiatal ember volt, hosszú Menschikoff-kabátban, nem kevésbé hosszú, művészesen hátrafésült hajjal. Az egyetlen aradi ujságnak, az akkor is már öreg „Alföld“-nek főmunkatársaként — a mely cím alatt akkor a tördelön kívül az egész hirlapi személyzetet kellett érteni — jött Aradra s nyomban meg alakult az aradi hirlapírók egyesületévé, levén akkor itt egyedül, aki a magyar bohémvilágot hivatásszerűen képviselte az Eötvös-utcabeli csárdában.

Azután más idők jöttek s velük ujságok és ujságírók bőséges számban. És az idők megint eltűntek az ujságokkal és ujságírókkal együtt s a hüszonöt esztendő előtti szerkesztők utolsója, a mai redaktorok doyenje: Tiszti Lajos mult szombaton kihámozta az aradi zszurnalisztika történetéből, hogy az az egykori egyetlen aradi magyar hirlapíró maig itt él és dolgozik közöttünk a megszaporodott, érdemelt

Edvi Illés László.

tekintélyhez jutott zszurnaliszta-testület közepette. És mert a hirlapirodalomnak saját kis kátéjában előirt feladata küzdeni a jubileumok ellen, hát csak egy egyszerü, de annál melegebb és közvetlenebb üdvözléssel jubilálta meg *Edvi-Illés Lászlónak* huszonöt-estendő aradi hirlapírói jubileumát.

Jól tette; a betü embereinek intimus ünnepe az, ha egy céhükbeli emberről azt konstatálják, hogy egy vidéki városban negyedszázadon át ujságot irt és őszülő szakállal se csömörlött bele ebbe a hálátlan mesterségbe. Hogy az az ember kezében a tollal és lelkében az ideálok iránti lelkesedéssel más téren is hasznos munkát végzett; hogy negyven esztendő óta ő a *második* ujságíró Aradon, aki aradivá lett és ennek a mi sok különlegességből összealkotott városunknak a légköré e betudva illeszkedni, idejött idegenből valóságos, a benszülött aradiakat aradi érzésben szinte felülmuló aradi polgárrá lett, az tartozhatik más lapras ezert üdvözölhetik azok a körök, azok a polgártársak, a kiknek a körében, a javára a redakcionális szoba fullasztó levegőjén kívül dolgozott huszonöt esztendő óta. A zszurnaliszták, az írók azért üdvözölték igaz szívből, hogy az övék: a zszurnalisztáké, az irodalomé maradt olyan időkben is, a mikor a zszurnalisztikától elfordulhatott volna a nélkül, hogy lét-fenntartását kockára tette volna.

Edvi-Illés László hát huszonöt év óta aradi ujságíró. Ma csak egy közgazdasági hetilapot szerkeszt, de azért nem kevésbé ujságíró, mint akkor volt, midőn Aradra telepődését megelőzőleg Kecskeméty Aurélnak, a híres Kákai Aranyosnak a redakcijában a „Magyar Politiká“-nál járta inas-iskoláját, midőn az évtizedek óta Párisban lakó Borostyány Nándor, a nyolczvanhárom éve dacára házassodó Lauka Gusztáv és az azóta elhalt Balázs Sándor — a hetvenes évek első részében vezérekül ismert „öreg“ zszurnaliszták — mellett dolgozott a „Budapesti Napilap“ hasábjain, a mikor Halász Imre, a kitünő publicista irta alá neki a „Kelet Népe“ számlájára az előleg-utalványt,

vagy pedig mint akkor, midőn Aradon politikai és felekezeti szenvedélytől izzó levegőben kellett a közvéleményt tolmácsolnia.

Csak az idősebb nemzedék emlékezik már erre az időre. Mikor az „Alföld“ ellen létre hozták az „Arad és Vidékét“ s megbuktatták Chorin Ferencet Náray ellen; mikor heteken, hónapokon át csak Tisza-Eszlár uralta a helyzetet; mikor a két lap mellé egy új: a Tabajdy Károly főispán egyéniségét visszatűrő harmadik napilap megszületett az azóta nagyon is csendes emberré vált Reviczky Gyula munkálkodása mellett, és olyan politikai küzdelem csataterévé lett Arad és Aradmegye, mint se azelőtt, se azóta nem volt . . . és ezek az idők, ezek a küzdelmek nem kergették el pályájáról Edvi-Illést, nem örölték fel, nem jártatták le. Ez képezi az ő zszurnalisztságra termettségének a próbakövét; ebben lehet találni annak az igazolását is, hogy a helyi társadalom a zszurnaliszta pályán kívül is elismerte, szerepet, munkát adott neki.

Különösen az utóbbit. Az iparosok ugyan sokáig azt gondolták, hogy Edvi-Illés egészen az övék, de hát az ifjúkori szerelemnek vége soh'se szokott lenni. Iparügyi szakemberré dolgozta magát Edvi-Illés, ezen a téren kapott rendjelet, hivatalt, de azért más téren is irt, beszélt és tett annyit, a mennyit csak egy ember tehet. Jóformán mindenütt ott volt évtizedeken át, ahol dolgozni kellett; ma, mikor huszonöt esztendei aradi munkásságának az emlegetésével akarják öregíteni (amiért a szép fiatal leányai bosszankodnak legjobban), még mindig dolgozik a törvényhatóságban, a színügyi bizottságban (zárjel között jegyezzük meg, hogy ebbeli minőségében árulta el öregségét: dörgött a „Vesztaszüzek“ ellen) az iskolaszékben, a Kölcsey-egyesületben, a Nemzeti szövetségben és — talán Cs. Endes kollegánk album-naptarának összes egyesületi czimeit kellene felsorolnunk, ha elakarnánk mondani, hogy hol még.

Nem tudom, milyenek Edvi-Illésnek a barátai. Abból, hogy huszonöt esztendeig Aradon maradt és itteni fészékét nem cserélte fel idegennel, azt következtetem, hogy azoknak a szeretete melegíteni segít aradi életét. Azt azonban tudom, hogy ellenségei nincsennek. És ennek a ténynek a konstatálása fel-emeli azoknak a lelkét, a kiknek a hivatása a tollat forgatni. Ime: előtünk a példa; nem meddő, nem hálátlan az, a vékony kis acélszerszámmal kezünkben tolmácsolni a közvéleményt, hirdetni az eszményeket, az igazságot, a jót, a szépet.

Ifjabb kollégák, ujságíró barátaink! „Öregünk“-ké proklamáltuk Edvi-Illés Lászlót, hogy megjubiláltuk. Már most kövessük a tanácsát, mikor azt mondja nekünk:

— Fiaim csak irjatok és dolgozzatok tovább!

KRÓNIKA.

UJSÁGIRÓK.

Arad, márczius 8.

Aki csak valamelyest ismeri az aradi zsunalisztika viszonyait, csodálkozni fog, hogy van bátorságom az aradi ujságírókról írni. Mert nagy elhatározás kell hozzá, ez bizonyos. Valóságos darázsfészekbe nyul az ember.

Az aradi ujságírók olyan komplikált érzelmi kontaktusban állanak egymással, hogy alig van közöttük egy, a ki a másikat meg nem ölné egy kanál vízben. Legalább így volt eddig. De most változtak a viszonyok.

Az ujságírók összebékültek. Akik a betű hatalmas erejével eddig egymásra törtek, békejobbot nyújtottak egymásnak, hogy legközelebb ismét mérgezett nyilakkal lövöldözzenek egymásra. Mert ilyen az ujságíró sorsa. A közönség mulatni akar s ha nyáron át nincs más szenzáció, akkor az ujságírók fogják magukat s oly pompás hecceket rendeznek egymás becsületének a rovására, hogy a közönség oda van a gyönyörűségtől.

Ma barátságosan pikkolóznak együtt a kávéházban s holnap már azon spekulálnak, hogy mi módon gázolhassanak eredménydusabban a kollega becsületében.

Mint fönnebb meg van írva, az aradi ujságírók a minap összebékültek. Fájdalmas látvány, hogy azoknak, kik együtt görnyednek a közönség szolgálatában, kiket a sors közössége sokkal jobban egymásra utal, mint a föld akármelyik nemzetségét, ki kell békülniök; azért kell kibékülniök, mert haragban éltek s azért éltek haragban, mert egymáson ugy verték el a port, mint a Paprika Jancsi színházban látható. S mindez azért, mert a közönségnek hecc kell.

A mostani kibékülésnek azonban volt valami háttere is. Az aradi sajtóban nagy változások állanak be márczius 15 én.

Az „Arad és Vidék“-t megvették az agráriusok s evvel nagyon bizonytalan lett egynémelyikök helyzete. Ime *Faragó Rzsó*, a kiváló aradi poéta, aki agrárellenes működésével a merkantil körökben nagy népszerűsége tett szerf, már ki is lépett az Arad és Vidéke kötelékéből és az „Aradi Közlöny“-höz szerződött.

Ilyen zavaros viszonyok között az ujságírók is érzik mennyire egymáshoz tartoznak ök.

Ezzel a lapváltozással kapcsolatban különben újabb lapalapításokról is keringenek hírek. Egy aradi nyomdász alapítana demokrata irányu krajcáros napilapot, míg ennek konkurrensé, a jelenleg is fennálló Friss Ujság aradi szerkesztésüvé változék.

Ezeknek természetesen nincs oly komoly alapjuk, mint az Arad és Vidéke megvételének. Ez már befejezett tény. A vételár 120,000 korona és az aradmegyei gazdasági egyesületből kapja a direktiókat. Szóval igazi agrárius lesz, a milyen a vidéken eddig nincsen. Az „Aradi Gazda“ agrár című szaklap megszünik, mert sokkal jobban pótolja a napilap. Szerkesztője, mint már mult számunkban megirtuk Balla Mihály lesz, aki a Pesti Naplót is szerkesztette, amikor még Neményi Ambrus volt a főszerkesztője. Az új szerkesztő már itt is járt Aradon, hogy némileg tájékozódjék a viszonyokkal. Az „Aradi Közlöny“-t természetesen ez a lapváltozás nem alterálja, az marad, ami volt. Hogy az ujságírók kibékültek, annak nagy oka a fenvázolt esemény.

De talán megtörtént volna e nélkül is. A bohém ember ép oly könnyen felejt, a mily könnyen megharagszik.

REPORTER.

LOLA MOSOLYA.

Illatos virágon
Rezgő harmat cseppek . . .
Ragyogó két gyöngye
Szépséges szemednek!
Illatos virágon
Minden a mi kedves:
Megtan az arcodon,
Ha mosolyogsz édes!

Lágy taraszi szellő
Titkos gerjedelme,
Ha arcod érinti
Milyen boldog vele!
Minden, a mi titkos —
Bűtös és rejtelmes:
Megtan az arcodon,
Ha mosolyogsz édes!

Csókdosó napsugár
Ha játszik szeliden —
Felhő mögé buccik,
S majd ragyog fényesen.
Ilyen vagy te, s ki lát,
Az örömtől repes —
Annak minden íze,
Ha mosolyogsz édes!

Mi a természetben
Gyöngyört és üdőt ad —
Bájos mindenség . . .
Oh te vagy az magad!
Sóvárgó szerelem,
Oh milyen felséges!
Járja át a szívet,
Ha mosolyogsz édes!

LIPTÓFALVI ISTVÁN.

Molnár Viktorné.

HUGÓ VIKTOR.

Halhatatlan költője emlékünnepe üli a Gloire nemzete. Most száz esztendeje, hogy megszületett Hugó Viktor, a Nyomorultak, A király mulat és a Századok legendáinak dicsőséges poétája, akinek univerzális zenijéhez Goethéé fogható. Az emlékezés ez ünnepében részt vesz az egész művelt világ s a magyar sajtó is Hugó Viktor kultuszával van tele. Erdekesen tarjuk mi is ez alkalomból a nagy poéta irodalmi hagyatékából egy pár apróságot bemutatni. Gondolatokat, melyekben úgy tükrözik a Hugó Viktor lángelméje, mint a harmatcseppben a nap:

*

A művészet az ember saját teremtése. Nem egyéb az, mint a korlátozott intelligencia szükség-szerű, végzetes műve éppen úgy, mint a természet a határtalan intelligencia szükség-szerű és fatális

műve. A művészet és az ember közötti viszony ugyanaz, mint a természet és az Isten közötti összefüggés.

*

A logika az értelem geometriája. A gondolat nem nélkülözheti a logikát. Pusztán logikával azonban ép úgy nem lehet gondolatot teremteni, mint a hogy geometriával nem lehet tájképeket csinálni.

*

Az értelem a feleség, a képzelet a szerető, az emlékezet a család.

*

Az erénynek fátyola vagyon, a bűnök álarcá.

*

Ha azt mondjuk: költészet, azt mondjátok: ez mind csak szín. Szegény emberek! Hiszen a nap sem egyéb, mint egy nagy színmester.

*

A színház nem a valóság birodalma: fák vannak ott papírból, paloták vászomból, menyboltozat rongyokból, gyémántok üvegből, az arcon festék és a mélységből elővilágító nap.

A színház nem a valóságok birodalma: vannak emberi szívek a szinpadon, emberi szívek a kuliszák mögött, emberi szívek a nézőtéren.

Egy nagy művész nem egyéb, mint egy nagy gyerekekbe ojtott nagy ember.

*

A barbár népnek ereje erényükkel függ össze és a nép erényeivel együtt elenyészik. A civilizált népek ereje az intelligenciából fakad és azzal együtt fejlődik. Nincs példa arra, hogy egy barbárnép régi és hatalmas legyen. Vagy civilizálódott vagy meghalt. Az elsőre példa Oroszország; a másodikra Törökország.

*

Szeretek népszerű lenni! ez a szerencse. De én hasznos akarok lenni: ez a kötelesség.

*

Haszontalanság és népszerűség, avagy népszerűtlenség és hasznosság? Én hamar tudnék választani: szenvedj, de használj.

*

Én csak egy kézzel írok, de két kézzel küzdök

*

A forradalmak hasonlóak a vulkánhoz. Hol lángolnak, hol füstölögnek. Most a füstökorszakban vagyunk.

*

A morális embert jobbá, az intellektuálist nagyobbá, a materiálist boldogabbá tenni — ez az igaz szociális formula.

*

Első a jóság; aztán a nagyság és legvégül a szerencse.

*

A foradalomban mindenki áldozat és senkisémet vétkes.

*
Voltaire az akna. Mirabeau a robbanás. A lélek hallhatatlanságának kérdésénél csak ezt a kérdést látjuk: mért, de azt nem: hogyan.

*
Ha a bal kebel alatt nincs semmi, a fejben sem lehet tökéletes valami, a geniálitás nagy szív.

*
A nők dicsőítése végigvonul az emberiség történetén. Helyiyl-közel felséges megnyilatkozásokat találunk. Legszebb ezek között Mária az Isten anyja és Jeanne D'Arc, a nép anyja. Két szűz, kik közül egyik Krisztust, a másik Franciaországot szülte.

A BÚCSU.

Az egész város Gyüdre ment!
No hisz lesz bünbocsánat!
Mebékül az Úr odafent
S teljesül sok kívánat.

Lásd, elmehettünk voln' együtt,
Terám, a bucsusokkal.
Most idvezülnénk ott velük,
Üdvünket kérve joggal.

Mert Eldorádo van ma ott,
Minden bünt megbocsátnak;
Meg gyógyulnak sánták, vakok —
S férj jut szegény leánynak.

Kenyeret kap az éhező
És ruhát a ruhátlan,
Csodáirt béna, szenvedő,
Ki megtért önmagában.

Az irgalomban részesül
A szegény, gazdag egykép,
A lelkivád elszenderül,
S nem könnyezik a szent kép.

A töredelmes búcsunak
A maga haszna meg lesz, —
Mert hiába egy nagy utat
Még egy püspök se tesz meg.

... Velünk is csinált volna tán
Valamit ott az Isten,
Átvitt voln' az üdv ajtaján
S most birva volna minden.

De úgy nem kaptunk egyebet,
— Eldobtuk a szerencsét! —
Mint: én keserű serleget
S te az erény keresztyét!

NIKELSZKY GÉZA.

A BONYHAI PÁR. *)

Irta: HUNYADY MARGIT.

Ugyan Dáni tedd le azt az isten verte ujságot, hadj békét annak az átkozott politikának, mi tönkre tette az egész életedet; mert bele lovagoltad magad mindenféle fixa ideákba s mentél utána, a helyett csináltad volna a magad dolgát, mint más egyszerű ember és hagyta volna Európának a sorsát azokra, a kik értenek hozzá s hagyta volna alább azzal a nagy hazafiasággal is, a minek szintén megittad a levét. De nem, te örökké ezt ütöd-fütöd. Összeültetek Kékesi Zsigával, Zsombay Pistával, Borsay Gyurival, meg a többivel és bor között nagyokat busultatok a hazáért, ábráboztatok, vérmes reményeket szöftetek, jobb lett volna, ha a gazdaságod után látsz; de te teljes életedben ezzel törődtél a legkevesebbet, hát nézhetsz is keservesen utána.

Bonyhai Dániel nagyot sohajtott, eleresztette az ujságot, ránézett a feleségére, a ki épen a keleti kérdés legujabb fordulatánál zavarta meg s ideges, türelmetlen hangon kérdezte:

— Ugyan már mi bajod velem?

— Mi bajom? még kérdezed. Nagyon jól tudod, milyen állapotban vagyunk: a vagyoned utolsó romjain tengődünk. Meddig tarthat így? hiszen ha megszorítanak, mozdulni sem bírsz, eldobják fejünk felől még a hajléket is... És itt Nagy Füzesen ösztetett kézzel akarod bevárni míg földönfutóvá leszesz; a helyett, hogy jönnél-mennél, felhasználnád az összeköttetéseidet, hogy valamely hivatalba juthass. Hisz tán csak nem hagynak elpusztulni. Nem magamért beszélek, de itt van leányod, ez a szegény özvegy árva asszony a két ártatlan gyermekével, mi lesz belőlük? hát nem gondolsz erre soha?

— Ugyan az Isten szent szerelméért, ne zaklasd az embert örökké; hagyj békét, ha egy pillanatnyi nyugalma van. Ne jövendőlgess mindig. Tudom én mit kell tenni, nem kérek én tőled tanácsot.

— Hiszen mindig ezzel torkolsz le: hogy nem kérsz tőlem eszet, pedig a mit megjosoltam még mindég beteljesedett. Nem megmondtam ezerkilencszáz ötvenkilencben is...

— Na tudtam! A villafrancai béke! Harmincz esztendő óta minden nap felhánytorgattad. Mikor unsz már bele?

— Soha! Mert ha akkor rám halgatsz, most is megvolna a gelsi tag, kitisztázhattad volna az adóságból, ha eladod a gabonádat mikor mondtam. Az Isten egyszer ad szerencsét, többet soha. Olyan termésed volt ez évben, a milyen száz esztendőben sem történik újra, hogy ára is legyen, kapora kiütött az olasz háboru. Husz forint volt köble a gabonának,

*) Ebből a novellából készült a „Régi Világ“ című színmű, s mely a Vigszínházban oly nagy sikert aratott.

akkor mondtam neked: „Dani a markodban van a szerencse, szorítsd be; add el azt az életet. Nem adtad. Azt mondtad, a háboru eltart Isten tudja meddig; negyven forintot is megadnak még ezért az életért es fogtad magad, összevásároltad a rengeteg gabonát — hitelbe, hogy majd nyereséggel eladod. Mindig féltem, mindig mondtam: „vigyázz magadra, nem való a gescheft magyar embernek.“ De te csak olvastad az ujságot és a politikai kombinációkat. Mikoriban Fried Jakab eljött és figyelmeztetett, hogy: „tekintetes ur! adja el azt a gabonát, míg nem késő,“ összetett kézzel istenkedtem neked, hogy: Dani hallgass az okos szora! Annak a zsidónak jó orra van, megszagolt valamit. Azt mondtad be akar csapni, bizonyosan élelmi vállalkozók küldték, hogy rád ijeszsen. Rám támadtál: hogy szorjam ki a pénzt az utcára, ha terhemre van. Elhalgattam; de olyan előérzete volt attól kezdve. — Be is teljesedett. Sohse felejttem el azt az érzést, a mi elfogott, mikor a cigány-postás hozta a városból a lapokat, melyek a rossz hirt jelentették. Épen az ablaknál álltam s a mint megláttam azt a cigánykölyköt az utcán: a szívem olyat dobbant, hogy majd ő-szerogytam. Előre tudtam, hogy rossz hirt hoz. — Csakugyan. Felnyitom az ujságot — Villafrancánál megkötötték a békét. Vége mindennek. A gabona ára rögtön leesett négy forintra. A gelsi tag elosztott. Megesett rajtunk a hálálos érmetszés; azért, hogy „nem szorultál az eszemre.“

— De hát józan emberi számítással lehetett az elképzelni, hogy ez a gaz Napoleon Solferinó és Magenta után békét kössön? Mikor ha folytatják a háborut, Ausztriát elsöprik a föld színéről, mikor már mindenki maga e'ött látta a szabad független Magyarországot; mikor széltére azt énekeltek az utcákon, hogy:

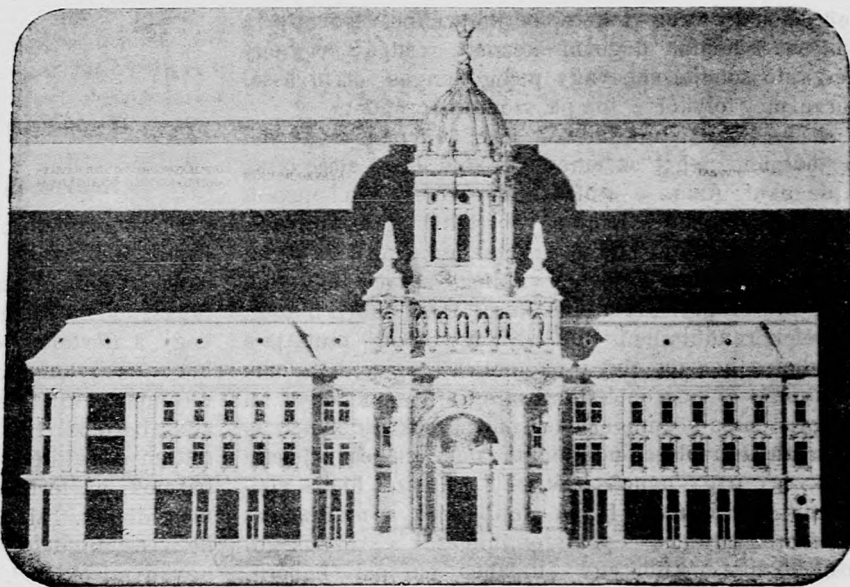
Tür, Klapka és Kossuth
Elhossa a vasut
Eljen Garibaldi!

— Oh, szabad független Magyarország! ez a te örült ábrándképed! És következett a — provizorium. Bizony jobban teszed, ha elfogadod a vicispán-ságot, a mivel akkor megkínáltak és lettél volna ur, a helyett koldusbotra jutottál hazafisságod mellett. De azt mondtad: nem leszesz a németnek kutyája. Én nem persvádi áttalak, hogy fogadd el, ne mondhasd, hogy hazaárulásra akarlak venni; de

ha az eszemet odaadhattam volna, akkor most ur volnál. Bezzeg Kerazi Balázs elfogadta. Megvették? Nem fogtak vele kezét? Igen, vagy egy fél esztendeig tartott ez a nagy honfiui felbuzdulás, de aztán olyan szépen megpuhultak az emberek, mint annak a rendje s mikor adta a nagy ebédeket, a nagy traktákat, mindenki szívesen elment megnyalni a száját az asztalánál a provizorista vicfspánnak, mert nincsen nyomorultabb teremtese az istennek az embernél, mert oda huzódik az mindig, a hol a siker, a jóllét, a hatalom van. És ez az ember, aki minden árral uszott, minden szélllel fordított egyet a köpenyegén, a kinek politikai lelkiismeretéhez minden hozzáfért — hatalmas ember. Látod hol áll? Mikor az alkotmányos világ helyre állott, ő benn maradt a hivatalában; te egy nyomorult szolgabiróságért pályáztál s azt sem nyerted el. Így fizettek a hazafisságodért.

— Az intrika buktatott meg. Az egész megye a hátam megett volt, de a főispán nem kandidált.

— Na hát nem megjósoltam azt is előre? Nem megmondtam: „Dani tedd le azt a veres tollat, ne szájkodjál, mert ha a fehér tollasok kerekednek felül, akkor nideg vizet ihatol a szolgabiróságra,“ Ast mondtad: te kimondod a meggyőződésedet. tehát kimondtad. Tanulhatnál Farkas Gyuri sógorodtól: olyan pártja nincs az istennek, a melyikkel az még valaha leszavazott volna: mindig kileli előle a hideg. Na de ez most már mind hiába való beszéd. Mert azt csak nem mondhatod talán, hogy én tettelek tönkre, hogy az én puczcizomra ment el a vagyond?

Az új minorita templom.

Mert itt éltem az isten háta megett, itt vesztegettem el a legszebb időmet; én, a ki olyan felkapott leány voltam három vármegyében, hogy négy-öt tánczosom is volt egy francziára a bálokon. Mióta feleséged vagyok, egyetlen egy selyemruhát vettem magamnak, azt a barna grodenaplt, mikor Erzsikét bevittük a városba a kaszinó-bálba. Abból is kiszabott az a falusi snajder a holtig szegény; mindig pupos volt benne a hátam. Hej! erre az Erzsikére is ha rá nézek, csak a szívem facsarodik. Annak is te vagy az oka, hogy szerencsétlen. De te pártoltad, mert tudott a te nyelveden beszélni, mert ha neked valaki hazudnik, te elhiszed, hogy fenéig tejfel. De én már tudtam, hogy fülig van adóssággal még akkor, mikor négy lovas kocsin járt udvarolni. Mert nem is tudok rá jót mondani, — hogy az is en bűnül ne vegye — még holta után sem, a mért feleségét, gyermekeit úgy hagyta itt, mint az ujjam. De te is térj eszedre, ha nem tekintettel soha semmire, tekintis erre a két ártatlan kis fiura, a kiket neveltetni kell. A Jancsika már kinőtt a rektor keze alól, iskolába kellene küldeni valamire, ha volna miből, csakugyan miből? mikor árva lelkeinknek nincs hová lerni; mikor már még a fejős bivalomat is el kellett adni, pedig azt hittem, hogy sohse tudom meginni a kávé bivaltej nélkül. Hát ne olvasd itt az ujságot pipaszó mellett és ne szidd a kormányt, hanem huzd meg a bagariát, görbitsd meg a hátadat és tekints valami állás után hogy kenyeret adhass családodnak, ba már ide juttattak, a rossz gazdálkodásod, a spekulációid és politikai elveid.

Bonyhay Dánielnének, miután szemrehányásainak minden keserűségét ki öntötte, megerdtek a könnyei, leült a nagy öreg fekete bőrkarszékbe, elővette a kötését s némán dogozni kezdett, csupán egy egy reszkető sóhajtással, vagy pedig hangos orrfuvással törve meg olykor a tompa szomorú csöndet.

— Sokban igazad van Klári, én nem tagadom; de hát nem lehet az emben uristen, hogy előre lássa a dogokat. Aztán a csolódás az emberekben! nekem becsületes egyenes lelkem van, tehát az egész világot olyan színben látom. Tehetek én arról? Ha pedig biztam a nemzetem jövőjében, hogy szabad független Magyarországról ábrándoztam? Igen, ebben hiszek, remélek rendületlenül ma is. Vagy nem mutatja-e minden a nemzet ébredését, erejét? Az a hatalmas tiltakozás a huszonötödik paragrafus ellenében, a magyarosítás közművelődési mozgalmak Erdélyben és Kossuth ünneplései mindenütt; nem világos előjelei-e ezek egy nagy nemzeti létnek? Aztán hiába vizitelnak a császárok, hiába fojtogatják a nihilizmust Oroszországban, a népek szomjuhozzák a szabadságot e előbb utobb kitör egy általános európai háboru, melyben minden nemzet ilyes joga érvényesül s én hiszem az istent, hogy még helyreálitva látom a szabad független Magyarországot . . .

És Bonyhay Dániel elragadta az optimizmusa képtelenebbnél képtelenebb ábrádképek felé. Tajtékpipából nagy füstöt fujva kéjesen belébámult, mintha ott látná megtestesülve az álmodott szabad független Magyarországot!

A füst lassan kékes karikába gombolyodva eloszlott az üres levegőbe . . .

DAL EGY ZSEBKENDŐRŐL.

Selyemkendő, gipüresipkés
Tenger rajt' az aszuröltés
Most adta egy barna leány,
Hej, csak tudnám
Gondolt-e rám
Mikor a két szép kezével
Tenger csadarok öltéssel
Abba a szép fehér dücsessz
Aszurszélü keszkenőbe
Rahimezte — de csókolom! —
Nyolc betűből monogrammom.
Edes angyalom.

Eh, de mit is dalolnék én
— Most a bali szezon végén,
Gipüresipkés, aszurszélü
Szép gyönyörű
Keszkenőrül!
Ej hisz' most nem ez kell nekem
Én csak a szerelmed kérem
Kis kezed kezembe téve
Járjuk mint a hölgyetébe
Ajkad-ajkamra tapadjon
Csókot csóközönre adjon
Edes angyalom.

SVATOPLUK.

SAISON.

NÉVTELEN LEVELEZŐKRŐL.

Arad, március 9.

Kedves Honisch!

Megengedi-e, kedves barátom, hogy a névtelen levelezőket aljas barmoknak nevezem? Már most akár megengedi, akár nem, én ehhez a titulushoz ragaszkodom. Maga talán számít arra az esetre is, hogy a névtelen levelezők, — hisz' ismeri őket hiből — a gyöngébb nemhez tartoznak, s ily esetben rettenetes udvariatlanság azt mondani róluk, hogy aljas barmok. Hát én erre az eshetőségre is számítottam és akkép módosítom a titulust, hogy aljas barmok, ha férfiak; és ha asszonyok, akkor alattomos állatok. Maga persze azt fogja mondani erre, hogy ez mindegy és talán azt is kérdezhetné, hogy ugyan mi okból írok én magának most a névtelen levelezőkről.

Azt felelem, hogy a héten hallottam valami névtelen levelezőről, aki ferde helyzetbe akart jut-

tatni egy pár embert. Igaz, hogy egy ez nem ok arra, hogy országvilágra szóló eseményt csináljunk belőle, és aztán van-e ember, a kit névtelen levelezésekkel meg ne bosszantottak volna.

De a mint így eltűnődtem ezeken a névtelen levelezéseken, eszembe jutott, hogy ez tulajdonképen ép oly súlyos büntény, mint az orgyilkosság. A büntető törvénykönyv kemény rabságra itéli azt a szegény parasztot, aki részeg állapotában leüt valakit. Börtönbe hurcolnak sok olyan delikvenst, kik alapjában véve a legszelidebb természetűek s talán a sors egy véletlen szeszélye folytán, akaratuk ellenére követtek el olyasmit, a mivel beleakadtak a büntetőtörvénykönyv paragrafusába. De a társadalom tehetetlenül nézi, s egyebet a legjobb akarat mellett nem is tehet, hogy egyes emberek rettenetes lelki züllöttségükben orvhelyből támadnak tisztességes családokra s legszentebb érzelmeikben bántják meg. Látja, kedves Honisch, én Ravacholt ezekhez képest gentlemannek tartom. Ravachol koronás fők ellen tört, *de nyíltan*, és számolt a következményekkel. Volt anyai lelki ereje, sőt ezt egyenesen erkölcsnek is lehetne nevezni, hogy nem tagadta el rossz indulatait. De a névtelen levelezők nemcsak hogy az emberölésnél undorítóbb dolgot cselekesznek, mikor a tisztességes családi élet ellen törnek, de a bünténynél sokkal megbélyegzőbb cselekedetet követnek el azáltal, hogy *névtelenül* intézik orvtámadásaikat.

Látja, én nem tudnék ilyesmit elkövetni soha. Mikor kezembe kellene venni a tollat, hogy egy anonim levéllel megbélyegezzek egy előttem talán ellenszenves családot, utálatot éreznék önmagam ellen. Eszembe tolna annak a sok rabruhás elítéltnek a képe, akik nap-nap mellett fát vágznak a fogház udvarán, s a kik mégis sokkal becsületesebben, mint én, mert *bűnhődnek* bűnükért.

Látja, ilyesforma jutott az eszembe se ezért nem volnék képes megírni az anonym levelet.

De aztán jobban is félnék a bűnhődéstől, mint a fogháztól. Mert az ilyen aljas cselekedetnek nehezebb a bűnhődése, mint a fogház. Sokkal erősebb a megvetés, amelyet a leplezett névtelen levelezők iránt érez mindenki, mint az, melyet például Krivány iránt érzünk. Mert Kriványt a törvény elzárta, a névtelen levelezőt pedig, hacsak az *egyén* nem szerez magának elégtételt vele szemben, a társadalom nem bünteti.

Ezzel maradok a maga titkos, de mégsem névtelen levelezője

Eveline.

U. i. Mit gondol, melyik mulatság fog jobban sikerülni, a huszárok piknikje, vagy az atléták estélye. A huszároké ezer forintba, az atlétáké, mint az uram ujságolja, 38 forintba kerül. Amott dzsentri lányok, emitt *nem dzsentrik* a meghívottak. Találja ki.

Eveline.

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGRÓVATA.

Tiszti Kriszta.

Alkford.

*Első sóhajom titkon ébredt
Szívemnek belső rejtekében
Nem sejté senki.
Nem hallá senki.
Volt — nincs. Hol van? — hiába kérdem,
Tán, — visszhang erdők sűrűjében.*

*Első könnyen titokban csordult
Én Istenem rég volt, ah régen.
Nem tudta senki.
Nem látta senki.
Volt — nincs. Hol van? — hiába kérdem.
Tán harmat gyöngy virág kelyhében.*

*Első álmom titokban láttam
Lázás fejjel, álmatlan éjen.
Nem sejté senki.
Nem látta senki.
Volt — nincs. Hol van? — hiába kérdem
Talán rózsás felhő az égen.*

*Szerelmem az első, a fájó
Titkon gyult szívem rejtekében.
Nem sejté senki.
Nem tudta senki.
Volt — nincs. Hol van? — hiába kérdem
Talán tőr szívem közepében.*

Baitay Mihály.

KÉT FÉLEMBER, EGÉSZ EMBER.

Irtta: CETLER REZSŐ

Együtt ült a nemes kupaktanács, Bokody kántor, Balta bíró, Bogay virilista és Berkes uram. Jáfet, a „Kék macskához“ címzett korcsma zsidója még egy meszelyt körül hordozva, a mellettök levő asztalra ült, nagyokat pislantot', melyet csak mécs lámpa tudott jobban utánozni, a melyik éppen Bokodi kántor uram öszbevegyül tudós felett lógott s a ki a viláért sem merete volna ilyenkor fennhordani fejét, mert még beleakadt volna a lámpásba.

Különben arról volt nevezetes, hogy hármójuk között neki volt a legtöbb esze. A jámbor figyelő méltán azt gondolja, hogy négyet akartam írni, talán tévedésből rossz tontába mártottam tollamat, melylyel nem lehet tovább írni csak . . . háromig.

Aki nem ismerte nemes Öcsöbfalva kupaktanácsát, talán rossz néven is veszi az írótól, hogy négy helyet hármat ír, de ha megkérdi Jáfetet, a „Kék macska“ érdemes zsidóját, az csak annyit fog rá felelni, mint a mennyit én címnek irtam fel: Két félembert, egész embert.

Ki hát az a két félembert? Mondjuk rá, hogy Bogay virilista és Berkes uram. A míg a mécsben tart az olaj a nótárius uram feje fölött, addig megtudjuk mindnyájan.

Két esztendeje van már annak, mikor még négyen ültek Jáfet zsidó asztalánál. Azt tárgyalták, hogy mintfogadják az új alispánt, aki meglátogatni jön a vármegye székhelyéről nemes Öcsöbfalvát, a mely hét vármegyére híres volt akkortájt arról, hogy a katolikus hívők nem fatornyu templomba járnak, hanem bádogfedelűbe. Érdeme ez dedig Bokody kántor urnak, a kit Öcsöbfalva tizenöt esztendeje tisztel már meg ezzel a hivatallal.

A kántor urnak ezek lévén a tanácsosai, mikor összeült a derék had, sorba kérdezgeté tanácsosait, ki mint vélekedik a fogadtatásról, ő mint a legbölcsebb nagy huncutul utoljára nyilatkoza gondolván magában: könnyű a járt uton haladni.

A kántor ur tehát Balta bíró uram szájában engedé meg elsőbben a szót.

Szól vala pedig Balta bíró uram imigyen:

— Nemes és nemzeti tanács!

Jáfet meg tudna mondani hitelesen, hogy Balta uram nem szedett be még annyit, hogy három embert egész tanácsnak nézzen. Az egyik félembert Berkes uram mindjárt ki is sütötte, hogy az ipse aligha otthon nem vágta be mondókáját.

De ne zavarja a szószólót:

— Elérkezvén az az idő, midőn a tisztujítás megesevén, minket az a nem várt szerencseére, hogy a nagyságos Simontornyai alispán ur reglamát bocsájta ki Öcsöbfalva érdemes előljáróságához, hogy elgyűn megtekinteni szerény, de azért szép és pom-

pás falunkat . . . mondani akarnám községünket. Ősi szokás szerint, ha nagy ur jó a házba, kicifrázzuk szobáinkat, hogy megmutassuk, mink van és meg ne mutassuk a mink nincs. Szólok tehát én, mint nemes Öcsöbfalva érdemtelen bírása (élénk tiltakozások) e tárgyhoz, ha engedni méltóztatnak.

Bokody kántor bökk egyet fejével, a többi ráinti.

— Van nekünk két mozsárunk, olyan ágyuféle a melylyel állítólag nagy Rákócy Ferenc (itt mindenki leveszi a kalapját, csak a kántor tartja a fején) lödözte kuruc korában a labancokat. Ezekkel vélem megadni az örömlövéseket. Kántor Bokody urnak van két pejkiója, amolyan ficánkolós, mely nemes párák büszkékjén hordanák Berkes uram hintájában az érdemes vendéget. Fel pántlikázzuk, felcicomázzuk őket, a minek a nemes párák is aligha nem örülnek. Van nekünk rézbandánk is, a Tyukos Gáborné, az adja még csak a vigazságot s megkezdjük a Rákócy-nótával (most meg a kántor veszi le a kalapját.) Találunk még nemes Öcsöbfalva község-házának padlásán vagy két rokkant zászlót is. Az egyiket feltüzzük, a másikat kivisszük eléje Mikor pedig az alispán Ur Ő Nagysága revideála mindent, estére leszen evésben és ivásban mindenkinek része. Kérem a tanácsot szavazzon meg őt akó bort és két ökröt.

Miután Balta bíró ur imigyen befejezzé mondókáját, következett a sor Berkes urnakra, ki nem sokkal kevesebbet mondott el előjénél s miután így a dolog nyélbe lett ütve, várták a nagy napot.

Minden úgy történt, mint ahogy azt Balta bíró uram mondá, azzal a külömbséggel, hogy a tanács utobb sorshuzás utján Berkes urnamat bizta meg azzal, hogy a pályaudvaron az üdvözlőbeszédjét elmondja.

A vonat négy órakor érkezett délután nemes Öcsöbfalva már hármkor kint volt a felbortonyozott, csikos legéyekkel, fehér ruhás kis leánykakkal s mindenféle hozzátartozó és nem tartozó dolgokkal.

Végre a vonat megérkezett, Berkes uram, ki az előljáróság élén a kántor ur mellett állt (kinek csak az volt a szőrepe, hogy hajlongjon folyton) nagy szuszszal kereste az alispánt. A buszárját már látták s előtte az alispánt, a ki feléjük tartott.

Berkes uram szemét befogta a sötétség. Nem látta, hogy az alispán még nem érkezett egészen hozzájuk, vagy legalább azt hitte, hogy már előtte áll, mert ősz zeütvén bokáját, megkezdé beszédjét:

— Nemes és Nemzeti Nagyságos alispán Ur! . . . Nagy az öröm Öcsöbfalván, hogy Nagyságod bennünket nagybecsű látogatásával megtisztelni méltóztatott. Kimondhatatlan érzélem duzzasztja mindnyájunk szívét nemcsak azokért, a kik itt vannak, de még azokért is, akik othon maradtak s

most ütök le lábáról a két ökröt, melyet Nagyságod tiszteletére sütöttünk. Ha Nagyságod úgy belelátna kebleinkbe, hogy ég ott az öröm lángja! . . . s kérjük is . . . Nagy . . . Nagyságodat . . . kegyeskedjék szegény . . . nép . . . népünk . . . - nép . . .

Kántor Bokody uramat kezdte a hideg lelni, az eddigi gyönyörű beszéobben megakad Berkes uram. Még jobban megijedt ezen Bogay uram s félrelökven Berkest, maga imígyen folytatá:

Igen. Nagyságos alispán ur, nemes Öcsöbfalva szegény népének legalázatosabb kérelmét nekem jutott a szerep elmondani. Nagyságod, ki ma először utazott vonaton Öcsöbfalvára . . . Nagyságod nem fogja elfelejteni azt a napot soha, Nagyságos alispán ur el sem hiszi, mennyire szereti Öcsöbfalva s kéri Nagyságodat, kegyeskedét minket pártfogolni. Végül kérjük Nagyságodat, legyen oly kegyes, a tiszteletére szánt öt akó bort meginni és a két ökröt jó étvágygyal elkölteni.

Bokody kántor szeretett volna a mérgében megpukkadni, az alispán pedik nevetében, de mithogy mindkettőnek komoly, a fogadáshoz méltó arcot kellett ölteni, hát miután az alispán megköszönte a szép fogadtatást és kegyeiről biztosította nemes Öcsöbfalvát, a diszmenet a községhez tartott.

Másnap kántor Bokody uram kimondá a sentenciát Berkes és Bogay uramékra, hogy biz ők alaposan beletenyerelek ebbe a dologba és az egyik is, másik is csak félelme s ketten is alig tesznek ki egy emberszámot.

Három nappal utána meg is invitálta őket a „Kék macskába” s a hogyan mind a négyen összehgyülekeztek azt monta:

No most már bizvást beszélhetünk, itt vagyunk mind a hárman.

Kántor Bogody uram feje fölött a mécsben még mindig tart az olaj s mi már tudjuk, hogy lehet két félelme, egészembe.

VÁGY.

Olasz eredeti.

Hogyha én illatos kis virág lehetnék,
Pihenni csupán a kebleden szeretnék
Üdülnek egy régi zene hallgatásán,
Szerelmes szivednek heves dobogásán.

Hogyha egyszer fényes kis csillag lehetnék,
Fényes sugarából csak te reád vetnék.
Sugárom hevével azt sugnám szivednek
Hogy mily szenvedélylyel, igazán szeretlek.

MAIONE VINCENZO.

ÚJ TISZTVISELŐK A VÁROSNÁL.

Aradváros főjegyzőjét: *Kádas Kálmánt* és adóügyi tanácsnokát és tb. főjegyzőjét: *ifj. ménesi Lőcs Rezsőt*, városunk társadalmának s törvényhatóságának illustis tagjait mutatjuk olvasóinknak. A múlt hó 26 án tartott városi tisztújító közgyűlésen léptek elő ezen minőségben, amidőn is nyilvánvaló lett, hogy

Kádas Kálmán, városi főjegyző.

Lőcs Rezső, adóügyi tanácsnok.

a főjegyzői állásért versengőinek egyenlő a népsze-
rűségük a városatyák előtt.

Kádas Kálmán személyében a közel negyed-
századon keresztül működő kitartó, emyedetlen, min-
tahivatalnokot tüntette ki a közgyűlés többsége, mi-
dön a város főjegyzőjévé választotta. Sok mindent
tudnánk róla e helyütt elmondani, jellemzőül az ő
lankadást nem ismerő, lelkiismeretes munkásságá-
nak, de mindez köztudomású dolog.

Utóda az általa eddig viselt terhes adóügyi ta-
nácsnoki állásban: *ifj. ménesi Lőcs* Rezső, a volt
első aljegyző; a ki csakhamar teljesen otthon fogja
érezni magát új állásában. mert mint volt pénzügy-
miniszteri s később pénzügyigazgatósági tisztviselő
az adóügyekben régen szerzett már praxist. Hogy
szülővárosát szolgálta, Lőcs Rezső *egy kis áldo-
zatot hozott*. Tizenöt évvel ezelőtt, mint alig 24 éves
ember pénzügyminiszteri segédfogalmazó volt. Ké-
sőbb Aradra neveztetett ki fogalmazóvá az itteni
pénzügyigazgatósághoz, hol a legterheesebb ügyosz-
tályban, a szesz- és fogyasztási adóban dolgozott.
1890. január hónapban az elhalt Hofbauer Lajos al-
jegyző helyébe hivatott s választott meg.

A csatornázási- és vízvezetési-bizottságnak an-
nak idején ő volt a jegyzője, s hogy mily módon
felelt meg ezen nagyfontosságú körültekintést és
megerőltetést igénylő munkájának azt nemcsak a
bizottság, hanem a városi törvényhatóság összes tag-
jai belátták és érdemül tudták be Lőcsnek. Mint
aljegyzőnek gyakran nyílt alkalm a főjegyzői
teendőkhöz megsegíteni. Midőn két évvel ezelőtt pol-
gármesterünk, a volt főjegyző súlyos betegségben
szenvedett, nyolcz hónapig Lőcs végezte a saját hi-
vatala mellett a főjegyzői teendőket is. Talán ezen
szempont vezérelhetette Urbán Iván főispánt, hogy
tanácsnokká történt megválasztásakor a kilenc sza-
vazattal kisebbségben maradt Lőcs Rezső előkelő
modoru s megjelenésü, kiváló jogi érzékkel, sok tu-
dással és tapasztalatokkal bíró hivatalnok a váro-
sunknak, a ki nézeteinek úgy fölfelé, mint lefelé
egyaránt nyíltan és őszintén ad kifejezést. Önálló
ember a szó valódi értelmében. — Mint ilyenről
szülővárosa, mely reá büszke lehet, a jövőben is
gondoskodni fog s reméljük, hogy Lőcs Rezső sem
fogja bánni azt az áldozatot, melyet akkor hozott,
midőn a biztos és szép jövővel kecsegtető állami
szolgálatát szülővárosának szolgálatával fölcserélte.

SORMÁS KATA.

— Regényvázlat. —

Irta: SZÉKELY GÉZA.

(Folytatás.)

Tán soha se tudják meg, ki mentette ki Sor-
más Katát.

A pusztulás csak, másnap mutatkozott a maga
borzasztóságában. Különösen Sormásék felé, az alsó
városrészben. A nyugalmas egyformaságból az össze-
vissza zavart életviszonyok keserőségeibe, akadályo-
iba keveredett. ütközött a lakosság.

Sormásék két napra a tisztelendő ur vendégei
lettek, szinte kizorítva az öreg lelkiatyát szűkes
hajlékából.

Ott találkozott Menyhért újra Katával. Sugárzó
örömmel fogadta Kata Menyhértet. Egészen kipirult
arccal, a bizalmasság bőbeszédűségével mondta el a
szerencsétlenséget. Majd mikor Sormásné a tiszte-
lendő urral az elpusztult hához mentek, Katta maga
is beismerte hogy illetlenül és hálátlanul cselekszik,
de mégis felpanaszolta, hogy milyen kényelmetlenül
szorulnak össze ezen a kegyelmi lakáson.

— Készséggel felajánlanám a gyári kastélyt, de
ildomosnak tartom előbb barátomat és vendégeit kikér-
dezni.

— Vendégei vannak? Mem is tudtam.

— Az az, hogy nem az én vendégeim, hanem
a gyár tulajdonosának a családja.

— Kinek a családja?

— A gyár tulajdonosáé. Donay barátom apja,
édes anyja és a nővérei vannak itt.

— Hát a gyár nem a magáé?

— Az enyém? Dehogy! Én csak az igazgatója
vagyok. Es Kata nagysám ezt nem tudja?

— Honnét tudjam? Hisz nincs a gyáron cim-
tábla. És hol lakik a tulajdonos?

— Ott, a gyári kastélyban. Csaknagyon alig lehet
látni emberkerülő. Szóttalan, könyvmoly.

És a baráti érzés melegevel soká elbeszélget
Donayról. Fiatal ember öreg lélekkel. Leírja nemes
jellemét, tiszta idealizmusát, melyet legszurosebb
gunyolódó természettel leplez, rajongását a vegyész-
tudományok iránt. Nagy tudását, nevezetes
találmányait, melyet a gyárban ő t. i. Menyhért, a
gyakorlat embere, csak mint eszköz értékeit.

Kata több izgalommal, mint figyelemmel hall-
gatja és mikor alakját festi le, hangosan dobogja a
szíve, hogy ő az, ő, az életmentő.

Alig hallgatja a további érdekes élettörténetet.

Menyhért küzdelmes ifjuságát, nélkülözésekkel
teli gyermekéveit. Majd nagy szerencsétét, mikor a
külföldön gazdaggá, híressé lett Donay festőművész
házához jutott. Az itthon letelepedett művész fiával
együtt került már az egyetemre. Donayék nélkül tán
egyetemre se juthatott volna. Hogy megértették, meg-
szerették egymást, mint barátok azóta soha el nem
váltak. Együtt jártak a külföldön, együtt teremtették
meg ezt a gyárt. Életének csak egy célja van, tőle
telhetően meghálálni azt a jószágot, amit vele Donayék
tettek. Ez tekintve, hogy a fiatal Donaynak a gyá-
korlati élet iránt a legkikisebb érteke sincs, nem
kis mértékben sikerült is neki. A gyár virágzása az
ő munkájának büszkesége.

Kata türelmetlenül szól közbe:

— Huga vagy nénye a leány a gyárosnak?

Menyhért rá nézett a felhevült női arcra, amint majdnem remegve kérdezett . . .

Meleg, sejtelmes érzés a férfi arcába kergette a vért: A huga!

Elhalgattak mind a ketten. Kis szünet után Menyhért halkán, szinte ábrándozva folytatta:

— És ha elértem céloimat, ha a gyár vagyis inkább a gyáros biztos vagyoni alapját megteremtetem, tán magamra is gondolni fogok . . .

— Mosolyogva kérdi Kata:

— És eddig nem is gondolt magára?

— Nem! Elnyomtam csirájában minden alkalmat, mely kitűzött céloban akadályozhatott volna. Hisz eddig tulajdonképpen nálam a szív élete . . .

Ugyan hagyjon a szívnek békét Menyhért! Maga mondja magát praktikusnak? Ha igazán praktikus, akkor elveszi a gyáros hugát. Érzélgős szegénység-nél bizony többet ér a vagyon, a gazdagság.

De milyen hangon mondta ezt Kata! Minha halántékon ütötték volna Menyhértet. Szinte belekábult. És ez az arc, ez nem is az eddigi Kata arca . . . Hangból, arcból kiált felé a nagyravágyás hivalgó fénye. Hisz ez a kis falusi virág mint gyerekkel játszott. Ó meg ellágyult restelni való módon, mint egy érzélgős kezdő diurnista!

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

LOTTI EZREDESEI.

BEMUTATÓ ELŐADÁS.

Az aradi színházban is jól bevált ez a két felvonásos énekes bohózat: A Leszkay rezsím alatt ez az utolsó új operette melylyel az igazgatóság kihuzza a szezont.

Lotti ezredeseit nemesoda ha mindég telt ház előtt adják, mert Felbő Rózsi Lotti szerepében olyan alakítást nyújt, a mi az ő egyéni kvalitásának teljesen megfelel. Játéka, énekszámai annyira kedvesek, hogy azokat mindég meg ismételteti a közönség. És nem is csoda hogyha hálás a publikum Felbő Rózsi művészetéért -- melyet már négy év óta élvez, és iparkodik is Felbő Rózsinak minden fellépéte alkalmával bebizonyítani, hogy bizony mindvégig kedvence volt az aradi közönségnek.

A Lotti ezredesei többi szereplőiről is csakis a legjobbat mondhatjuk: egy cseppet sem látszik meg rajtuk, hogy már csak egy pár hét köti őket az aradi színházhoz.

A fehérkereszt orsságos Ielencház egyesület aradi fiókiintézete sikerült hangversenyt rendezett a mult vasárnap. Az országos jótékonytságot gyakorló egyesület aradi fiókja egy cseppet sem marad vissza ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben sem. *Urbán Ivánné urnő* az elnökő és *Bréda Viktorné grófné*, a rendező-bizottság feje, a kik fáradságot és pihenést nem ismerő lelkes buzgalommal mindent elkövettek a hangverseny jótékony célja érdekében, e két urnőt illeti meg legelső sorban az elismerés és hála, hogy a jótékonytságot gyakorlásában ily messzemenő példával járnak elől.

A sok élvezetet nyújtó hangverseny Beethoven egyik Lobkowitz-kvartettjével kezdődött. Paikert Henrik ur, az első, dr. Vas Sándor ur a második hegedűnél, Robitsek Samu ur a Violánál és Hamacsek József ur a gordonkánál pompás, finom üszjátékban hozták érvényre a mű minden egyes szépségét.

Özv. Kabdebő Kálmánné urnő Kis József gyönyörű költeményét a „Rab asszony“ t szavalta el, a közvetlen előadás finom tónusa, remek organumán — melyen mindenütt átcsendesült az igazi érzélem, az átérzés hangja, magával ragadta a hallgatóságot.

Kész hegedű művésznek bizonyult a kis Nemes Zoltán, kinek ügyes ujjai tisztán, érthetően szólaltatták meg az Alard féle „Faust“ ábránd futamait kettőshangjait és csapongó ritmusát.

Felette élvezetes volt Leitner Berta kisasszonynak Weickart Auróra énektanárnő által ügyesen kísért éneke. Tarnay „Miliorá“-ja és Huszka Jenő divatba jött „Két-veréb“ című dalainak szép hangon énekelte csinos és kedves előadása osztatlan tetszésben részesült.

A hangverseny kiemelendő száma volt Vincze Margit kisasszony zongorajátéka. Weber f-moll „Corc-rtsstück“-jét játszotta. Ez a mű technikában erős készültséget az előadásban értelmet, melegséget és kifejezéstelt játékot igényel. A kisasszony mindezen követelményeknek derekasan megfelelt. Előadása közvetlen, ritm-kája erős és határozott, futamai és dallamot körülvevő szétbontott akkordok tiszták és simák voltak. Mükedvelőkéből és a katona zenekar tagjaiból álló vonószenekear igen finom és diszkrét kíséretet szolgáltatott.

Ifj. Vas Sándor VIII. gym. oszt. tanuló hatásos, szép gordonkajátéka után következett a hangverseny utolsó — the last but not the least — és egyik legszebb száma: Unger Mórné, Denk Dolly és Miczi kisasszonyok ének-trióját. E három hölgy énekét — mint mindég, ugy most is — csak dicsérrettel illelhetjük. Jól esett hallani a kitünően iskolázott hangok lágy egybeolvadását és a szépen színezett hatásos előadást, melyet szintén vonózenekar kísért. Ez a szám hatásos befejezést adott a kitünően sikerült hangversenynek.

A közönség minden egyes szám után rendkívül lelkesen tapsolta a közreműködőket, ugy hogy minden szám egy ráadásal nagyobbodott.

A terem az utolsó széksorig megtelt elegáns közönséggel, Arad társadalmának legelőkelőbb elemével.

*

Karácsonyi Mariska. Zilahi társulatának népszinmű énekesnőjét zajosan ünnepelték bucsuzása alkalmával Győrött. Az alábbi kis tudósítás fényesen igazolja, hogy Karácsonyi Mariskával sokat nyer Zilahi társulata.

Vasárnap február 16-án két előadás volt a győri színházban mindegyik telt ház előtt. Délután „Londoni koldusok“ romantikus színművet adták, míg este utolsó előadásul és az Aradra szerződött *Karácsonyi Mariska bucsufelléptével „Gyerekkasszony“ népszinmű* került színre. — Győri tisztelői ez alkalommal lelkesen fejezték ki elismerésüket a távozó énekesnő iránt, kit diszes csokrokkal és impozáns virágkosárral lepték meg. — Az utóbbinak szalagján arany betűkkel volt rányomva: „Karácsonyi Pacsirtának — a győriek 1902. február 16.“ Karácsonyi Mariska jó kedvvel játszott és oly pompásan énekelt, hogy a taps és ujjazás majd minden jeleneténél és énekénél megismétlődött.

IRODALOM.

Vidéki Irodalom. A vidéki irodalom decentralizálására nem megvetendő akció indult ki Kassáról, Lengyel Menyhért és Balassa Sándor hírlapírók kezdeményezésével. Mindenesetre, csakis örömmel fogadhatjuk az eszmét, és előre is felhívjuk az olvasó közönség figyelmét az egészséges eszme pártolására. Az irodalmi vállalatról bővebb felvilágosítást nyújt a „szerkesztő-bizottságnak“ az írókhoz intézett következő felhívása.

Felhívás a vidéki írókhoz. Mind erősebben hangzik azon óhaj, hogy decentralizálni kell a magyar irodalmat. Új szint, új hangot, új tehetségeket kell belevinni, vidéki irodalmi központokat kell teremteni, melyek egy egészséges és új irodalmi irányzat szolgálatába álljanak. A tehetség, az erő megvan a vidéken, de eddig nem volt tér az érvényesülésre s a vidéki irodalom önállóságát sürgető szózat eredménytelenül hangzott el. Végre most *Kassán*, amely városnak tradíciói vannak, mert hiszen Kazinczy idejében ott keletkezett amaz irodalmi mozgalom, mely kezdete volt nemzeti irodalmunk ujjáébredésének, megalakult egy nagyobb szabású irodalmi vállalat a vidéki irodalom önállósítása érdekében. „Vidéki Irodalom“ a vállalat címe és célja egy gyűjteményben bemutatni a vidéki költők műveit. A szerkesztő bizottság arra fog törekedni, hogy irodalmi nivón álló értékes anthológiát adjon, amely kincsesháza legyen a vidéki költészetnek. *Felhívjuk tehát mindazon költőket, akik a gyűjteményben szerepelni óhajtanak — és nem szabad abból hiányoznia egy tehetségnek sem, — hogy műveiket, esetleg megjelent köteteket, melyből válogathassunk — március hó folyamán a „Vidéki Irodalom“ szerkesztő-bizottság-*

nak Kassán (Fő-utca 62.) beküldeni sziveskedjenek. A gyűjtemény 10 kötetre van tervezve, az első kötet 5—6 ivnyi terjedelemben, csinos kiállításban április hó közepén jelenik meg; a többi kötet havonként.

A NAGY VILÁGBÓL.

Hegedüs Sándor. Elég sajnos, hogy Hegedüs Sándor megvált a tárczájától — tagadhatatlan — a Széll uralomnak egy oszlopos tagja vész el benne, a ki az állami kormányzatnak a humanizmus irányába való terjesztésében nagy munkát végzett. Sok, sok mindent lehetne Hegedüs Sándorról elmondani, a mi az ő áldásos működése mellett szólna, és még többet arról a tervekről, mit az ő lázas tevékenységgel készített teremtő ereje alkotott volna. Szokás, hogy távozó miniszter végzett és abba maradt munkájáról bucsuzó gyanánt beszámoljon. Ez megtisztelése nemcsak önmagának, de az ország közönségének is felvilágosításul szolgálna, hogy tulajdonképpen mi okozta azt, hogy otthagya a hatalmat, a miniszterséget. Mi hisszük Hegedüs Sándorról, hogy ezután is megmarad annak, a mi egész életében volt; fárédhatatlanul dolgozó becsületes polgárnak, a ki példát nyújt majd arról, hogy a munkás élet nem szűnik meg, hanem fokozódik a hatalom polczának elhagyása után is.

*

Rakovszky és Tisza István. Érdekesen végződött az az affér, mely a múlt héten a képviselőházban kezdődött, és az Arlov féle vivóteremben nyert befejezést. Szemtől szembe állt egymással a két oroszán. Az egyik, aki országos hírnevét ismert krakkelierségével és párbaj mániájával szerezte. A másik pedig, ki atyja fénykörében naggyá nőtte ki magát és a ki most körömszakadtig védi Széll politikáját és joggal, mert ő is egy uton halad — a miniszterelnökkel. Tisza Istvánnak a véletlen isigazat adott: mert megvágta ellenfellét, az örökös párbajhőst. Vajjon ezzel a vágással aztán vége van-e annak a harcnak, melyet egymás ellen indítottak az ellenfelek? . . . Aligha! — pedig a párbaj után kezet nyújtottak egymásnak, illetve Rakovszky akart békülni minden áron, és a nemes gróf elfogadta a béke jobbot, azért, mert nem tehetett másként. Hja, a kézfogásban is van politika.

*

○ Szerbia forradalom előtt. Európaszerte nagy port vert fel a sabaci pucses, mely Alavantics Radovanovics Milán halálával végződött. Akár hogyan is iparkodnak Szerbiában titkolózni a külföld előtt, mégis csak kiszivárog onnan minden. Vajjon, meddig tarthatja még Sándor király a kezében Szer-

bia gyeploít? . . . Bizony ez már nem is olyan fogas kérdés! Az előlelekből itélve Karagyorgyevecis herceg nagyon is előrehaladt már azon az uton, a melyen Sándor király romlását véli elérni. És vajjon akad-e megint egy olyan bátor, és Sándor királyt szerető hű katona — a ki a sabaci esethez hasonló körülmények között lelővi a király ellenségét? mert ilyen bizony nagyon sok van Szerbiában. Szegény Sándor királynak bizony nem nagyon irigylendő a sorsa. Szomorú dolog, hogy a huszadik században még királynak lenni — se valami kedves dolog.

*

○ **Az új templom.** Mai számunkban bemutatjuk az új katolikus templom tervrajzát. A tervrajz megmutatja, hogy milyen lesz a valóságban az új templom. Ha a kivitelnél ragaszkodnak ehhez a formához, akkor Arad egy szép monumentális épülettel lesz gazdagabb. Csak egy baj van. Az üzleti kirakatok, melyek elfoglalják a földszintet. Nekünk ugyan semmi közünk sincs ahhoz, hogy a minorita rend hogyan és miképen oldja meg a templomépítés kérdését, mert elvégre ez a rend pénzével történik. Mi tehát csak pro domo el-elsopánkodunk azon, hogy azok az idélen üzletkirakatok ott a templombejárat közvetlen közelében rossz hatással lesznek. Elnyelik azt a kegyeletet vonást, mely a különben szép struktúrát jellemezhetné. A vásári bazári jelleg az uralkodó az épületen, és hiába az a gyönyörű, igazán párfát ritkító művészi érzékkel megalkotott kupolatorony, a mezzanin és a kirakatok nagy tükörelakai miatt nem fog érvényesülni. Bizonyos, hogy nem Tabakovits részén van a hiba. Az ő nemes izlését dicséri az a remek stílus homlokzat, a milyen a vidék egyik templomán sincs. A baj az, hogy a rendnek értékesítenie kell a földszinti helyiségeket és ezt másképpen nem lehet, mint egy kirakatu üzlethe-lyiségek bérbeadásával. Hogy ezek a sivar profán üzletkirakatok éppen a templomépület kegyelet harmoniáját zavarják meg, az nagy szerencsétlenség. De emiatt csak a telek rendezetlenségét lehetne korholni.

*

Krecsányi Vera. Nagy szomorúságot okozott a szerelmes leány szüleinek, mert élt azzal a veleszületett természetes joggal, hogy azé akart lenni, a kit igazán szeretett. Tehát nem halt még ki az idealizmus, a romantika. Vannak még szívek a melyek nem türnek korlátot, tiltakozást, ellenvetést, hanem hódolnak az istenadta igaz ágnak, a szerelemnek: daczára a szigoruan ítélkező társadalmi konvenciónak. Az ujságok nagyon sokat össze irtak erről a kaviár izü kis esetről. És bizony ez nagy szomorúságot okozhatott Krecsányi Ignátnak, az

apának, aki lehet nagyon jó direktor, — de rossz ember ismerő, mert különben észrevehette volna azt, hogy egy másodrangu komikusnak is van igazán érző szíve, a ki szerelmeért képes mindenre, még arra is, hogy megszöktesse azt, a kit igazán szeret.

Társadalmi konventio most már asztán légy szigorú a direktorhoz, aki nem tudta felfedezni a komikusban s hősszerelmet.

*

+ **A korzó-hiéna.** A korzózás állandó kedvtelése a „jobb körök“-nek. Népszerű is, mert nem kerül semmibe. Déli 12 órakor éri el a korzó uepesség tekintetében tetőpontját és ez azért van, mert mindenki kiakarja mutatni, hogy nem pont tizenkettőkor ebédel, mint a kőművesek. A korzó hömpölygő tarka barka árjában egy typus örvend általános népszerűségnek. Ez a korzó-hiéna. A korzó-hiéna állandóan a korzón tartózkodik. Ő az első, ki megjelen, utolsó, ki távozik. Még akkor is ott van, ha „havas eső esik is“ a mint a népdal mondja. Inkább el lehet hinni azt, hogy hadügyminiszteri rendelet szerint a hadsereg nyelve magyar lesz, mint azt, hogy a korzó-hiéna nem sétál. Legtöbbször egyedül áll az utcasarcon, vagy valamely kirakat előtt és szemtelen mosolylyal fixirozza a nőket, leereszkedőleg leszervuszozza a barátait, csak akkor tűnik el néhány pillanatra a látóhatárról ha szabó vagy suszter sétál a ráfelé. Rendszerint ő az első, ki tavaszkor überzihert visel és az utolsó, ki télikabátot vesz. Mindenkit ismer, őt is mindenki ismeri, csak azt nem ismeri el, hogy van nála elegánsabb, vagy szebb ember is a a korzón. Ha mást dicsérnek előtte, az neki jobban fáj, mint a foghuzás. Midőn aztán fáradtan lépdél törzsvendéglője felé, ábrándozva sóhajt ajka egy bájos leánynevet . . .

EMKE gyufát kérjen mindenki!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá czimzendők.

N. E. Pécs. Kérjük beküldeni az említett lapfejeket, esetleg választ a — levélre.

Tatjana Arad. Levele oly hosszú és annyi fogas kérdés van benne, hogy mindegyikre olyan apropóra megfelelni nem lehet. Miért nem küldte levelét hamarabb, szívesen foglalkozunk az ilyen dolgokkal — és éppen azért nem akarjuk a feleleteket alhamarkodni. A budapesti címekre elküldi a kiadó-bivatal a kért számokat. A többiekre pedig szíves türelmet kérünk a következő számig.

H. L. Arad. Még eddig nincs módunkban, hogy betenként jelenhetnénk meg, de már nem nagyon van messze annak annak is a lehetősége. A többiért köszönet, majd szemmel tartjuk.

Japán, Budapest. Névtelen leveleket nem veszünk figyelembe a kéziratokat még kevésbé őrizzük meg.

Márczus 15. Arad. A beküldött versek mindegyike oly rossz, hogy azt képtelenség még átdolgozni is, és egyáltalán minek dolgozzunk át rossz verseket, mikor a jó versek nagyrészenek se tudunk helyet adni.

Igazmondó Arad. Az lehet, hogy Ön ezekkel igazat mond: de adja csak inkább oda egy napilapnak.

Nem közölhetők. A szabadság napja — Halálnak — Elmult tél — A szív ébredése — Bohém tragédia — Szerafin meséje.

× **Feltűnést keltő találmány** a fogtechnika feirén. Müfog koronák és müfog áthidalások aranyban. Mütoz inylemez nélkül. A müfog koronák aranyból (arany sapka) pótolják az oly fogakat, melyek már nem tömhetők, vagy letöredeztek. A müfog koronák erősen vannak e helyezve, mint a természetes fogak. A fog áthidalás segítségével oly fogsorok készíthetők, melyek a szájban tartósan ülnek a nélkül, hogy azokat ki kellene venni. Ezen áthidalás által a müfogoknak a természethez való hasonlósága csak emelkedik, megjegyzendő azonban, hogy ugy a müfog koronák, mint fog áthidalások és zománc-fogak arannyal füzve csakis akkor készíthetők, ha még néhány fog gyökér, vagy természetes fog van az álkapocsban. — Kausz-fogakat arannyal bevont inylemek nélkül, eset leg inylemekkel jótállás mellett a legjobban készít *Morgenstern Gyula* fogász. Müterem Aradon, az An drassy-uton.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkozunk.

Állandó és tetemes
mellékkeresetre
tehetnek szert

ugy helyben, mint vidéken
jó megjelenésű és megbízható urak

egy elsőrendű
 hazai vállalatnál.

Szakértelem kibánatos, de nem okvetlenül szükséges: írásbeli ajánlatok márczius hó

15-éig.

„Fixum 600“

jelige alatt

Arad, Andrassy-tér 3. II. emelet, 42. ajtó

alá küldendők.

Felhívás a magyar ipar támogatására.

Arad sz. kir. város s Aradvármegye hazafiasan gondolkozó polgáraihoz, nemkülönbén mindazokhoz, kik mint szent, magasztos, s mindnyájunk közös érdekét: a **hazai ipar támogatását** nem tévesztik szem előtt, hanem azt tehetségükhöz képest, s jóakarólag támogatják, a kövekező kérelmet intézzük:

Szövetkezetünk, mely immár három éve, hogy fenáll, s ezen idő alatt bebizonyította, hogy erős akarat, szilárd munka, s hazafias gondolkozás által elérhetjük a nemes célt, megalakulásakor **ötszáz darab 50 korona névértékű részjegyet** bocsátott ki. Ezen részjegyek legnagyobb részét szövetkezetünk igazgatósági tagjai, kik a természetben személyesen vesznek részt, s szövetkezeti tagjaink intézetünk megalapításakor jegyezték.

Miután azonban a kibocsátott részjegyek még nincsenek teljes számban jegyezve, ez uton

fe kérjük a hazafiasan gondolkozó nagyközönséget, hogy a még meglevő részjegyek egy részére az előjegyzéseket eszközölni sziveskedjék.

Miután szövetkezetünk vezetőségének határozata folytán a részjegyek 50 fillérnyi hetibefizetéssel is megszerezhetők, könnyű módot nyújtottunk arra, hogy még a legszegényebb iparos segéd is szert tehet egy ily részjegyre.

Hazafias vállalatunk eredményes működését mi sem bizonyítja jobban, mint a **mult évben elért 53,229 kor. 82 fillérnyi forgalom**. E szerint módot nyújtottunk arra is, hogy szövetkezetünknel számos szegény iparos segéd becsületes munkával kenyerét megkeresse.

A hazafiasan gondolkozó nagyközönség eddigi szives támogatását megköszönve, kérjük azt részünkre, a magyar kézműipar felvívázására és boldogulására a jövőben is, mert csakis egyesült erővel, s hazafias jóakarattal leszünk képesek a jövőben hatnat/sabban is megfelelni kitűzött nagy és szent célunknak:

„a külföldi e szakmabeli gyári ipar, az ugynevezett tuczatmunka kiszorításával, a hazai kézműipart, a becsületes, dolgozó kezek munkáját diadalra juttatni.“

Előjegyzések elfogadtatnak naponta ugy a délelitti, mint a délutáni órákban.

Hazafias tisztelettel

az „Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete“
ARAD,

Templom-útea, Minorita palota.

Templom utcai raktárunkban legfinomabb minőségű férfi-, női- és gyermekecipők mindig nagyválasztékban kaphatók. Raktárunk megtekintésére — vételkötelezettség nélkül — kérjük a n. é. közönséget.